

N:o 52.

Ank. till Riksd. kansli den 22 mars 1898, kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till
§ 26 mom. 1 af förordningen angående utvidgad närings-
frihet.*

Uti kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 stadgas under rubriken »om den rätt till idkande af handel eller annat näringsyrke, som kan förvärfvas af utlänning», i § 26 mom. 1, sådant detta lagrum lyder enligt kongl. förordningen den 23 september 1887:

På särskild pröfning af Kongl. Maj:t skall i hvarje fall bero, om utländsk man eller qvinna må här i riket idka handels- eller fabriksrörelse, handverk eller annan handtering.

Ansökning derom, innefattande uppgift på den stad eller ort å landet, der rörelsen eller handteringen må idkas, göres i Stockholm hos öfverståthållarembetet och i andra orter hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande med bifogande af

- a) betyg, att den sökande är myndig och eger god frejd, samt
- b) vederhäftig borgen eller annan säkerhet för utskylder till staten och kommunen under tre år.

Sedan ytterligare upplysningar om den sökande, der sådana finnas nödiga, äfvensom vederbörandes förklaringar blifvit infordrade, har öfverståthållarembetet eller Kongl. Maj:ts befallningshafvande att med eget utlåtande insända samtliga handlingarna till civildepartementet.

I en inom Andra Kammaren väckt och derifrån till lagutskottet hänvisad motion, n:o 79, har nu herr *Sjövall* föreslagit, att till ofvanberörda föreskrifter om de handlingar, hvilka skola af den utländing, som vill vinna tillstånd att här i riket idka rörelse eller handtering, ingifvas till öfverståthållareembetet eller Kongl. Maj:ts befallningshafvande för att derifrån öfverlemnas till civildepartementet, måtte läggas bestämmelsen, att vid en dylik ansökan jemväl skall fogas en förbindelse af sökanden att under den tid, tillståndet komme att åtnjutas, vara här bosatt.

Motionären anför:

»Att ett medgifvande åt utländing att idka handel i vårt land på så sätt, att han idkar försäljning från här i riket placerade lager, städse förutsätter, att han önskar sig här i riket *uppehålla*, torde nog få antagas vara andemeningen i ofvannämnda författning, hvadan ock vanligen i slik af Kongl. Maj:t meddelad tillåtelse plägar inrymmas den bestämmelsen, att personen, som erhåller tillåtelsen, skall vara här i riket bosatt. Skulle åter en utländsk firma endast vilja sälja egna varor och fabrikat från lager i eget land, så står ju sådant densamma enligt gällande lag fritt att göra genom reseombud och mot erläggande af stadgad bevillningsavgift af 100 kronor pr 30 dagar och resande.

Afsigten med nämnda § 26 kan, efter mitt förmenande, näppeligen vara någon annan än att tillföra vårt land en fördel med ett handels-tillstånds beviljande åt utländing, men får han idka försäljning från lager här i riket utan skyldighet att vara bosatt här, löper ju mången svensk köpman risk att blifva ruinerad af de stora och rika utländska bolagen, hvilka i ty fall helt enkelt kringgå de svenska affärsmännen som mellanhand och, i det de inkräkta på dessas rättigheter och tillförsäkras större sådana än motsvarande skyldigheter, i icke ringa mån skada ett af våra viktigare näringsyrken.

Är vidare hvarje handelsrättighet *personlig*, bör ju, enligt sakens natur, äfven personen, som utöfvar sådan rättighet, finnas här i riket, något som framgår äfven af stadgandena i paragraferna 9 och 40 af lagen om aktiebolag af den 28 juni 1895, der en bestämmelse göres, att stiftare af bolag icke blott skall vara svensk eller norsk undersåte, utan såsom sådan äfven här i riket bosatt, således icke en svensk *utomlands* boende.

Då sålunda andemeningen uti anförda paragraf af nu ifrågavarande kongl. förordning antagligen måste vara den, att utländing icke skall undfå tillstånd till utöfvande här i riket af handel, utan att också vara

här i riket bosatt, men sådant i nämnda paragraf icke är tydligt nog framhållet, och fall verkligen förekommit, då Kongl. Maj:t medgifvit utländing dylikt tillstånd utan föreläggande för honom att här i riket bosätta sig, så synes ju vara af behovet påkalladt, att återopade lagrum erhåller en mera bestämd ordalydelse.»

På grund af hvad motionären sålunda anför, hemställer han, att Riksdagen ville för sin del besluta, att till § 26 mom. 1 af kongl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864, sådan den lyder enligt kongl. förordningen af den 23 september 1887, skall göras följande tillägg: c) *förbindelse att under den tid tillståndet åtnjutes vara här i riket bosatt.*

Utskottet är så till vida ense med motionären, som utskottet anser, att det icke i allmänhet bör vara tillåtet för utländing, hvilken ej är här bosatt, att inom riket idka handelsrörelse. Men då motionären föreslår införandet i förordningen angående utvidgad näringsfrihet af en uttrycklig bestämmelse i denna riktning, så kan utskottet ej dela motionärens åsigt om det lämpliga uti ett dylikt stadgande. Med hänsyn både dertill, att gällande traktater med främmande magter i särskilda fall möjligen kunna tvinga till undantag från den allmänna regeln, att ej den utländing, som är bosatt utom Sverige, får här drifva rörelse, och dertill, att äfven andra omständigheter kunna i enskilda fall motivera dylika undantag, synes det utskottet så mycket mindre finnas skäl att vidtaga ändring i nu gällande bestämmelser härutinnan, enligt hvilka Konungen eger att, då en ansökan af utländing om dylikt tillstånd föreligger, äfven uti ifrågasvarande afseende pröfva och låta sig bestämmas af de faktiska omständigheterna i det särskilda fallet, som, utskottet veterligen, några olägenheter häraf icke försports.

Utskottet tillåter sig derjemte fästa uppmärksamheten derå, att genom införande i 26 §:s 1 mom. af en bestämmelse i den af motionären föreslagna riktning skulle ej blott för handel, utan jemväl för drifvande af fabriksrörelse, handverk och annan handtering erfordras, att utländing vore här i riket bosatt. Man kan emellertid ifrågasätta, huruvida det vore välbetänkt att dymedelst ovilkorligen förhindra utländing, som ej är i riket boende, att här anlägga och drifva fabriker, hvilka ju bereda, förutom inkomst för landet, arbetsförtjenst åt svenska medborgare.

Af hvad sålunda anförts föranlåtes utskottet hemställa,
att förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 mars 1898.

På lagutskottets vägnar:

K. S. HUSBERG.